

POSTANOWIENIE

Dnia 22 czerwca 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Barbara Myszka (przewodniczący)

SSN Anna Owczarek

SSN Hubert Wrzeszcz (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa M. D. i Z. D.

przeciwko Gminie B.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 22 czerwca 2012 r.,

zażalenia powodów na orzeczenie o kosztach, zawarte w pkt 4 wyroku Sądu

Apelacyjnego

z dnia 24 lutego 2011 r.,

- 1. zmienia zaskarżone postanowienie w ten sposób, że nie obciąża powodów poniesionymi przez pozwaną kosztami postępowania apelacyjnego,**
- 2. zasądza od pozwanej na rzecz powodów 120 (stodwadzieścia) zł kosztów postępowania zażaleniowego.**

Uzasadnienie

W zawartym w punkcie 4 sentencji wyroku z dnia 24 lutego 2011 r. postanowieniu, Sąd Apelacyjny – po rozpoznaniu apelacji powodów – zasądził do każdego z powodów na rzecz pozwanej po 500 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego. Z uzasadnienia tego orzeczenia wynika, że podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu stanowił art. 102 k.p.c. Sąd zasądził od powodów na rzecz pozwanej część należnych jej kosztów postępowania apelacyjnego, albowiem powodowie ze względu na sytuację materialną nie są w stanie ponieść ich w całości.

W zażaleniu pełnomocnik powodów zarzucił, że zaskarżone postanowienie zostało wydane z naruszeniem art. 102 k.p.c., gdyż sytuacja życiowa i materialna powodów uzasadnia całkowite zwolnienie ich od kosztów postępowania apelacyjnego. W konkluzji zażalenia wniósł „o uchylenie zaskarżonego postanowienia i orzeczenie co do istoty sprawy przez nieobciążanie powodów w ogóle kosztami postępowania apelacyjnego”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążyć jej w ogóle kosztami. W literaturze i orzecznictwie przyjmuje się zgodnie, że przepis ten – stanowiąc wyjątek od zasady odpowiedzialności za wynik procesu (art. 98 k.p.c.) – urzeczywistnia zasadę słuszności w orzekaniu o kosztach procesu. Nie konkretyzuje on pojęcia „wypadków szczególnie uzasadnionych”, pozostawiając ich kwalifikację, opartą na ocenie całokształtu okoliczności sprawy, sądowi (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 1973 r., II CZ 210/73 i z dnia 14 stycznia 1974 r., II CZ 223/73, niepubl.). Podstawę do jego zastosowania – jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 9 lutego 2011 r., V CZ 98/10 (niepubl.) – stanowią konkretne okoliczności danej sprawy, przekonujące o tym, że w danym przypadku obciążenie strony przegrywającej kosztami procesu na rzecz przeciwnika byłoby niesłuszne, niesprawiedliwe. Stanowią je zarówno fakty związane z samym procesem jak i leżące poza nim,

a dotyczące sytuacji życiowej, stanu majątkowego strony, które powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego. Zatem przepis art. 102 k.p.c. powinien być zastosowany wówczas, gdy w okolicznościach danej sprawy obciążenie strony przegrywającej kosztami procesu przeciwnika byłoby niezgodne z zasadami słuszności.

Z okoliczności sprawy, w szczególności dotyczących sytuacji życiowej i majątkowej skarżących, wynika, że powódka, która ma 83 lata i jest osobą schorowaną, utrzymuje się z emerytury wynoszącej 821,35 zł, a powód, liczący 52 lata, otrzymuje 485,39 zł renty inwalidzkiej. Rację mają skarżący, że ze względu na sytuację życiową i majątkową nie są oni w stanie w ogóle ponieść należnych pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego. Obciążenie ich częściowo tymi kosztami należało zatem uznać za rozstrzygnięcie wydane z naruszeniem art. 102 k.p.c. w wyżej przedstawionym rozumieniu.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁶ k.p.c. orzekł, jak w punkcie 1 sentencji postanowienia. Orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego oparte jest na art. 98 w związku z art. 394¹ § 3, art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c.). Koszty radcy prawnego ustanowionego dla powodów z urzędu należało w zaistniałej sytuacji procesowej zasądzić na rzecz strony reprezentowanej przez niego, a nie bezpośrednio na rzecz radcy prawnego. Pełnomocnik procesowy ustanowiony z urzędu może natomiast dochodzić realizacji swoich praw na podstawie art. 122 k.p.c.